

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มุ่งจะศึกษาความคิดเห็นของพนักงานในองค์กรที่เป็นสมาชิกเครือข่ายสถาบันการจัดการความรู้เพื่อสังคม ที่มีการจัดการความรู้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือพนักงานทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรสมาชิกเครือข่ายสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม จำนวน 10,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรสมาชิกเครือข่ายสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1967 อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูต, 2542) ดังนี้

$$n = \frac{N}{Nd^2 + 1}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการเก็บข้อมูล

N = จำนวนประชากรที่ต้องการศึกษา

d = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนกลุ่มประชากรเป้าหมาย 10,000 คน และในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดให้มีค่าความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน $5\% = 0.05$

แทนค่าในสูตร :

$$\begin{aligned} n &= \frac{10,000}{10,000 (0.05)^2 + 1} \\ &= 385 \text{ คน} \end{aligned}$$

คำนวณตามสูตรดังกล่าวจะได้กลุ่มตัวอย่าง 385 คน และใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ร่วมงาน ตำแหน่งงาน ประเภทองค์กรที่ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงาน ที่มีต่อสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในองค์กร 5 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 37 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สามารถตอบได้มากกว่า 1 รายการ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงาน ที่มีคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำคัญและระดับปัญหาในการจัดการความรู้ในองค์กร จำนวน 35 ข้อ เป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของบุญเรียง (2543: 79-80) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

แบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

เกณฑ์ให้คะแนนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและปัญหาในองค์กรที่มีต่อการจัดการความรู้

ระดับความสำคัญ/ปัญหามากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับความสำคัญ/ปัญหาค่อนข้างมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับความสำคัญ/ปัญหาค่อนข้างน้อย	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับความสำคัญ/ปัญหาน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับความสำคัญ/ปัญหาน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและปัญหาในองค์กรที่มีต่อการจัดการความรู้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายความว่า	ให้ความสำคัญ/ปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายความว่า	ให้ความสำคัญ/ปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายความว่า	ให้ความสำคัญ/ปัญหาค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายความว่า	ให้ความสำคัญ/ปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายความว่า	ให้ความสำคัญ/ปัญหาน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความรู้ จากเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบเขตการวิจัย และสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามให้เหมาะสม และเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยทั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

4.1 ให้เพิ่มตัวเลือกวุฒิการศึกษา ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษานอกเหนือปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

4.2 ให้เลือกใช้คำว่าองค์กร หรือ องค์กร อย่างใดอย่างหนึ่ง

4.3 ให้แก้ไข เครื่องหมาย “ฯ” เป็นคำว่า เป็นต้น

4.4 ให้นิยามความหมายของคำว่า Benchmarking เป็นภาษาไทย

4.5 ให้แก้ไขคำว่า KM เป็นคำว่า การจัดการความรู้ (KM)

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามความข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6. นำแบบสอบถามที่ได้ความเห็นชอบของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำไปทดลองใช้กับพนักงานที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ และความชัดเจนของภาษา รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งผลการทดลองใช้พบว่า ในเรื่องของรูปแบบของแบบสอบถามในตอนที 3 คือ ให้ตารางระดับความสำคัญและปัญหา อยู่ข้างใดข้างหนึ่ง ไม่ควรแยกเป็นซ้ายและขวา เพราะทำให้สับสน

7. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งพบว่าไม่มีข้อต้องปรับปรุง

8. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อใช้ประกอบการจัดส่งแบบสอบถามไปองค์กรที่เป็น สมาชิกเครือข่ายสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและ การส่งทางไปรษณีย์ พร้อมแนบซองเปล่าโดยเขียนชื่อ ที่อยู่ของผู้วิจัยไว้หน้าซองและติดแสตมป์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามที่แล้วเสร็จกลับมายังผู้วิจัย โดยทางไปรษณีย์ วันที่ 20 มีนาคม 49
3. วันที่ 23-25 มีนาคม 49 ทำการสอบถามไปยังตัวแทนกลุ่มตัวอย่างว่าได้รับแบบสอบถามและครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ จากการสอบถามพบว่าทุกองค์กรได้รับแบบสอบถามครบถ้วน
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว กลับมาทำการตรวจวิเคราะห์ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้ครบตามจำนวนแล้วนำข้อมูลมาถอดรหัส (Coding) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)